

Carta a Esther i Ricard

D. Sam Abrams
Estimadíssims Esther i Ricard,

Ja feia molt de temps que us observàvem des de la barrera, com qui diu, llegint els llibres, contemplant els quadres i seguint les vostres petges en el món de la cultura, fins que un dia ens vam atrevir a fer el salt i buscar les persones que sabíem que estaven al darrere de tot això. I aquí és on hem de començar de veritat.

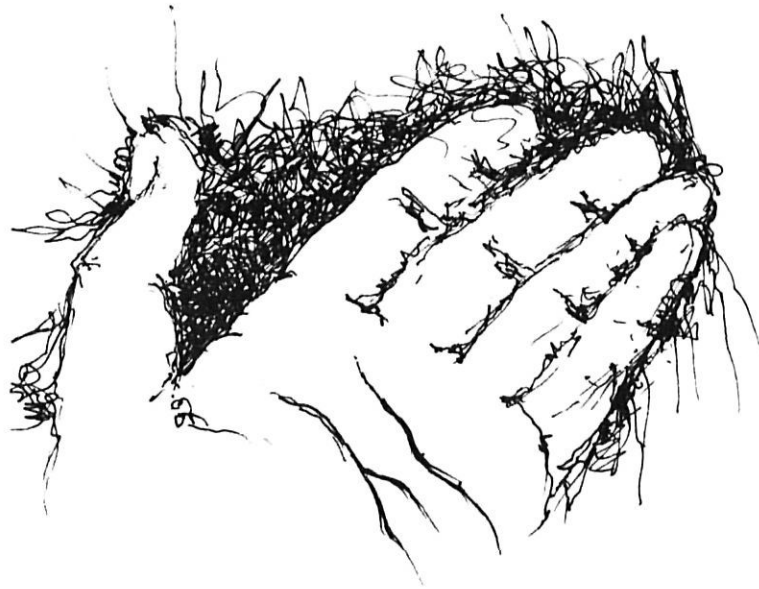
A la poetessa nord-americana Marianne Moore, antiga amiga d'Ezra Pound, un entrevistador impertinent li va preguntar, arran del procés a Pound per traïció —pel fet que havia radiat programes a favor del feixisme italià des d'una emissora pública a Roma—, si ella creia que era absolutament indispensable que un escriptor fos, moralment parlant, una bona persona a més d'un gran artista. La senyoreta Moore va contestar, amb tota la subtileza del món: «No, no és absolutament indispensable, però dóna la casualitat que tots els que m'agraden a mi sí que ho són».

Moltes i moltes vegades ens ha passat que, en acostar-nos a algun artista fora de l'escenari, hem descobert una falta de concordança entre la persona i l'obra, de manera que l'obra és rica però la persona que hi ha al darrere és poc autèntica i poc honrada.

Doncs ja podeu saber que quan l'Abi i jo vam fer el salt de conèixer-vos personalment va ser, com volia Marianne Moore, perquè estàvem totalment segurs que trobaríem, darrere de les bambolines, la grandesa humana i moral que sempre hem trobat a l'obra de tots dos. I, efectivament, la nostra certesa inicial no ha variat gens al llarg de la nostra coneixença.

Aquests anys que hem caminat al costat vostre ens heu enriquit tant que aprofitem l'avinentesa per dir-vos-ho de viva veu. Sí, perquè en el nostre món, tan inclinat a les coses efímeres i de valor únicament materialista, s'ha trencat una cadena vital, la cadena que uneix les generacions, de manera que els grans es relacionen amb els no tan grans i els joves, i cadascú ocupa el lloc que li pertoca, i mira amunt i avall de la cadena per aprendre i per donar, per rebre i per compartir. I nosaltres, gràcies a la cadena, hem après al vostre costat, hem rebut de vosaltres.

I què és el que hem après i hem rebut de vosaltres? Mirarem de trobar les paraules per explicar-ho, explicar-ho.

Per començar, hem après i rebut generositat, perquè heu sabut donar, i ara aquesta generositat té més valor encara pel fet que us tocava descansar una mica després d'haver estat donant tota la vida. Sempre ens hem sentit acollits al vostre costat, sempre ens hem sentit estimats i valorats, sempre hem sentit que no us protegiu davant nostre. En un mot: heu sabut i sabeu estimar.

Per una altra banda, ens heu ensenyat que s'ha de tenir la valentia, i remarco la paraula *valentia*, de ser sincer i autèntic, en primer lloc amb un mateix, i després amb els altres, i aleshores, d'una manera natural, aquesta sinceritat i autenticitat es projectarà a través de l'obra. I, juntament amb això, heu predicat amb l'exemple que és una lluita arribar a ser un mateix, i que no cal vendre la pròpia identitat per un plat de lleties com la fama o les pressions i els prejudicis de la societat.

Sou crítics amb el vostre entorn exactament en la mateixa mesura que sou autocrítics amb vosaltres mateixos, de manera que esteu completament disposats a fer la vostra part en la vostra demanda d'un món millor, alhora que exigiu als altres la seva part. Sabeu qui sou, sabeu on sou i sabeu què cal fer i de què sou capaços, bo i reconeixent les vostres limitacions.

També ens heu fet veure, amb els ulls ben oberts, que la sensibilitat és un ofici constant i no una dedicació esporàdica i epidèrmica. Sou uns sibarites del plaer i sabeu que ens espera allà on sigui, en les coses més petites o en les coses més importants.

I sabeu que cal ser exigent amb la qualitat de vida que volem i tenim. Demostreu una i altra vegada que la felicitat també és part de la nostra obra personal perquè l'anem construint tenaçment pam a pam, a base de ser fidels a nosaltres mateixos. Sabeu ser fidels a vosaltres mateixos i per això sabeu ser fidels a la vostra obra, a la vostra família i als vostres amics.

Sou insaciabls de mena. Us interessa tot. Teniu una curiositat infinita. Amb Demòcrit d'Abdera dieu que res humà us és aliè. També sou una ben estranya combinació de sentit de la realitat i sentit del somni i la imaginació.

I per si algú s'ha pogut fer una idea massa transcendent i seriosa de vosaltres, també s'ha de dir ràpidament que sou molt divertits, teniu un extraordinari sentit de l'humor, i sou molt oberts i molt espontanis.

Lluitadors incansables, heu sabut agafar la vida per la cua i fer-li fer pràcticament tot allò que heu volgut!

Una abraçada ben forta,
Abi i Sam

A Esther Boix i Ricard Creus

Si anés més lluny, i en l'endemig un astre m'indicava les hores d'una llarga tornada —perquè Fineu, quan dicta desarrelades roques que el viatger haurà d'ultrapassar amb enginy, dicta també el ritme de l'acció al poema, la lenta melodia que no s'apaga mai—; si en l'endemig, us dic, la veu m'assenyalava desdibuixats camins i alteroses solanes, jo sabria tornar, sense un bri de nostàlgia, a recollir les hores d'un jardí molt més gran. Heures ultrades, túrgides, que saben l'alfabet de la dona i de l'home que n'han fet llur serrell —del pinzell a la ploma, de la ploma a la mà, oïda liminar d'una saba profètica. Tornaria a fressar en els meus pous de silenci per omplir-los dels verds fumerols d'aquest lloc: per a tots els hiverns, m'han atorgat els ulls amb què un dia marxava cercant el seu retorn.

Susanna Rafart

